

بیماری فاویسم:

یک بیماری کروموزومی وابسته به جنس است و بیشتر در نوزادان پسر مشاهده می شود.

بیشتر اوقات تا زمان برخورد با عامل محرک، بدون علامت است ولی پس از تماس با یک عامل اکسید کننده مثل باقلا، نفتالین و برخی داروها و بعضی عفونتها خود را نشان میدهد. پس از مواجه شدن با چنین عاملی بعلت نبودن یک آنزیم در گلبولهای قرمز که برای خنثی سازی عملکرد عامل اکسید کننده فعالیت می کند. گلبولهای قرمز تخریب شده و زردی بالینی و کم خونی مشاهده شده و ادرار کاملاً تیره رنگ می شود و بهتر است از قبل پدر و مادر در جریان نقص آنزیمی فوق در کودک خود برای جلوگیری از چنین واقعه ای باشند. به همین علت است که انجام آزمایش G6PD در روزهای ۳ تا ۵ پس از تولد امری لازم است و در برنامه غربالگری کشوری نیز گنجانده شده است.

باقلا شایعترین ماده غذایی مصرفی است که محرک در لیز گلبولهای قرمز است که گاهی حتی بوی آن و نه تنها خوردنش باعث شروع پدیده لیز میگردد. لذا بایستی از پاک کردن باقلا نیز در کنار چنین بیمارانی اجتناب نمود.

نفتالین نیز از شایعترین مواد شیمیایی است که برای جلوگیری از بید خوردگی در بین البسه داخل کمد های منازل استفاده می شود و نقش مهمی در شروع پدیده لیز گلبولهای قرمز در بیماران فاویسم دارد.

نوع محرک	شایعترین عوامل
داروهای آنتی بیوتیک	کوتریموکسازول، سولفاستامید، نالیدیک زیک، اسید، کلرامفنیکل، نیترو فورانتوئین، داپسون، سولفونامیدها، فورازولیدن، سولفی سوکسازول
داروهای ضد مالاریا	پریماکین، کلروکین، پاماکین، کیناکرین
سایر داروها و مسکن ها	آسپرین، فنازوپیریدین، پروبنسید، متیلن بلو، آنالوگهای ویتامین k استانلید، پارا آمینو سالیسیلیک اسید
مواد شیمیایی	نفتالین، فیل هیدرازین، بنزن، تری نیترو تولوئن، حنا
عفونتها	کتواسیدوز دیابتی، سپسیس (عفونت منتشر خون)، هیپاتیت

از جمله شایعترین داروهای مسکن که باعث لیز در فاویسم میشود استیل سالیسیلیک اسید یا همان آسپرین است که باید از آن اجتناب نمود.

شایعترین آنتی بیوتیک مصرفی که باعث لیز گلبولی در بیماران فاویسم می شود تری متوپریم-سولفومتوکسازول یا همان کوتریموکسازول است که عمدتاً در درمان عفونتهای گوارشی و ادراری تناسلی بکار میرود.

بیمارانی که علاوه بر فاویسم دچار بیماری قند خون (دیابت) میباشند باید هوشیار باشند که در صورت بروز هر عفونتی بلافاصله با مراجعه به پزشک معالج در صدد رفع عفونت باشند زیرا کتواسیدوز ثانوی به عفونت در این بیماران لیز شدید گلبولی را بدنبال خواهد داشت.

نکته: مصرف ایبو پروفن بعنوان تب بر و مسکن در مقادیر مشخص درمانی، هیچگونه منعی در بیماران فاویسم ندارد.

مرکز آموزشی درمانی امام علی (ع)

فاو بیسم

ADAM

کردآوری و تهیه: دکتر علیرضا بشنی مطلق (فوق تخصص نوزادان)

تنظیم: واحد ارتقاء سلامت

تاریخ بازنگری: سال ۱۳۹۷

از اقدامات خودسرانه در جهت درمان جدا خودداری فرمایید زیرا در بعضی موارد کم خونی شدید حاصل از لیز خونی نیاز به تزریق فراورده های خونی را اجتناب ناپذیر می کند.

منابع:

- طب کودکان نلسون، ۲۰۱۵. چاپ بیستم

آدرس: کرج - ابتدای جاده چالوس - سه راه عظیمیه - مرکز آموزشی درمانی امام علی (ع)

تلفن: ۰۲۶-۳۲۵۰۰۱۲۳ داخلی ۲۷۶

نشانی وب سایت بیمارستان: <http://emamali.abzums.ac.ir>

خودمراقبتی

توصیه به والدین:

- ☐ در هنگام مراجعه به پزشک به هر علتی بایستی وجود بیماری فاویسم در بیمار را به ایشان متذکر شد.
- ☐ گاهی همراه داشتن لیست داروهای ممنوع و ارائه آن به سایر پزشکان معالج بیمار از اخلال در روند درمانی او پیشگیری می نماید.
- ☐ در صورتی که به هر علتی بیمار تحت تاثیر عوامل محرک قرار گرفته و دچار حمله لیز گلبولهای قرمز شود بایستی با حفظ خونسردی و آرامش خاطر به اولین مرکز درمانی در دسترس مراجعه نمود.
- ☐ باید آگاه بود که گاه لیز خونی شدید نبوده و تنها تحت نظر گرفتن بیمار و برقراری مایعات کافی جهت دفع گلبولهای لیز شده از ادرار برای حفظ سلامت بیمار کافی به نظر می رسد اما باید این کار در مرکز درمانی و تحت نظر پزشک مجرب صورت گیرد.